

TOONZAALSTUDIO'S

Projectplan

vertrekpunten en doelstelling

Muziek geeft uitdrukking aan gevoelens die zich met woorden moeilijk laten omschrijven. Muziek appelleert aan emoties die op geen enkele andere manier kunnen worden aangesproken. Muziek is een verrijking. Door muziek te bedenken, te maken of te beluisteren verhogen we de kwaliteit van ons leven; het is dit basale vertrekpunt dat Muziekcentrum De Toonzaal huldigt in haar streven om bij te dragen aan een mooiere samenleving: een plek bieden waar makers en publiek elkaar ontmoeten in een vernieuwende muzikale setting.

Elektronische muziek maakt een bijzonder deel uit van de muziek. Deze tak van het muzikleven heeft niet alleen een rol van belang gespeeld in de ontwikkeling van de klassiek-hedendaagse muziek, maar óók in de ontwikkeling van de popmuziek de afgelopen zestig jaren. En het is precies het raakvlak tussen die twee delen van het muzikale veld waar deze aanvraag van de Toonzaal zich op richt. In het verleden zijn belangwekkende componisten en musici actief geweest op dit grensvlak zoals Dick Raaymakers (onder pseudoniem Kid Baltan), Kraftwerk, Brian Eno, Cluster en vele anderen; musici en componisten die hele generaties hebben beïnvloed met hun werk en opvattingen. De Toonzaal wil musici uit beide richtingen een dynamische plek bieden waar ze hun muziek kunnen maken, waar ze hun muziek laten horen en waar ze elkaar ontmoeten.

Het afgelopen jaar heeft het Muziekcentrum De Toonzaal een heel bijzondere studio kunnen bouwen: een analoge studio met apparatuur uit de jaren zestig die gebruikt wordt om elektronische muziek mee te maken. De apparatuur behoorde indertijd tot de absolute top en is ook op dit moment nog van een buitengewone kwaliteit. De studio is in het bezit van Hans Kulk die het instrumentarium tijdelijk heeft opgebouwd in de kantoren van de Toonzaal.

Daarnaast heeft de in 1956 opgerichte CEM-studio (Centrum voor Elektronische Muziek) in de persoon van Armeno Alberts zich bereid verklaard om per 1 januari 2017 haar studio te verhuizen naar Muziekcentrum De Toonzaal. Deze oudste elektronische muziekstudio van Nederland heeft een bijzondere collectie analoge apparatuur uit de jaren zeventig én een dusdanig aantal bandrecorders dat daarmee een volwaardige bandenstudio kan worden ingericht.

De Toonzaal kan met beide studio's prachtige programma's en activiteiten realiseren die voor 's-Hertogenbosch en ver daarbuiten van groot belang zijn. De studio's zullen voor iedereen toegankelijk zijn; óók op de lange termijn. Een zeer bijzonder twintigste eeuws instrumentarium krijgt een plek die toekomstbestendig is, waar goed voor de apparatuur wordt gezorgd en waar studenten, amateurs, componisten en musici uit ieder genre kunnen kennisnemen van en werken met het instrumentarium om te komen tot vernieuwende activiteiten, programma's en festivals. De studio's zijn in staat om in 2019 voldoende inkomsten te genereren om de basis ervan zelfstandig te kunnen laten draaien.

kern van het projectplan

Wij zien een project voor ons waarin - met behulp van BrabantC en de Gemeente 's-Hertogenbosch - de studio's, de educatieve activiteiten, de concerten én het festival in een periode van drie jaar overtuigend over het voetlicht worden gebracht bij een nationaal en internationaal publiek. Hierna - in 2020 - zijn de studio's voldoende gepositioneerd om zelfstandig te kunnen functioneren (waarbij subsidiaire ondersteuning voor de concerten en het festival ook dan nodig zullen zijn omdat die nooit uit de recettes kunnen worden betaald). Om dit te onderbouwen zijn twee begrotingen opgesteld

voor 2020: één met een minimale opzet waarin de studio zelfstandig draait en er geen subsidies worden verworven en één met een verwezenlijking van de ambities zoals we die voor ons zien.

studio's

Met de inrichting van studio's - één analoge studio met apparatuur uit de zestiger jaren, één analoge studio met apparatuur uit de zeventiger jaren én een volwaardige bandenstudio - kunnen klanken worden opgebouwd die het volledige spectrum dekken van de analoge elektronische muziek. Alle analoge technieken zijn dan onder één dak te vinden.

Er zitten diverse interessante aspecten aan deze studio's én aan het onderwerp:

- uit onze provincie komt een aantal bijzondere talenten op dancegebied naar voren. Deze omgeving is dus een goede voedingsbodem om juist aan het gebied van klankopbouw en klankconcept een impuls te geven op een bovenregionale schaal;
- de apparatuur is zowel interessant voor de klassieke muziekwereld als de wereld van populaire muziek. Hoe mooi is het niet om deze werelden onder één dak met elkaar te laten kennismaken en elkaar te laten beïnvloeden? Het is juist van deze tijd dat het slechten van grenzen aan de orde van de dag is. Dat zien we terug in de belangstelling voor analoge technieken vanuit verschillende werelden;
- De mogelijkheid om de klankbehandeling aanschouwelijk te maken door een apart apparaat voor iedere stap in de klanksynthese, is voor eenieder die op dit gebied iets doet, erg aantrekkelijk: je krijgt er veel betere inzichten door waardoor je je klanken meer persoonlijk kunt maken;
- Ook heeft de zelf opgebouwde klank een grotere rijkdom door de kwaliteit van de apparatuur. De uiteindelijk samengestelde klank kun je weer digitaal maken en thuis aanwenden voor je muziek. In dit

opzicht werken de studio's dus als een bron van telkens weer zeer persoonlijke klanken;

verbinding van pop en hedendaags-klassiek

De Toonzaalstudio wordt met de inrichting van de studio's een krachtige culturele hotspot voor actuele elektronische muziek; een plek waar tegelijkertijd een verbinding wordt gevormd met een zeer breed muzikaal veld: van pop tot hedendaags. Het is een mooi gegeven dat zowel de hedendaagse klassieke componisten als de danceproducers van deze tijd zich vinden in een gemeenschappelijk onderwerp: de analoge klankopbouw. Hierbij speelt het FAQ-festival een belangrijke en centrale rol. Het is dit festival waar de resultaten van de werkzaamheden in de studio's naar buiten worden gebracht en waar men elkaar in internationaal verband kan ontmoeten.

samenwerking Toonzaal, W2 Poppodium en Willem II Fabriek

De Toonzaal, W2 Poppodium bundelen hun krachten om op korte termijn één krachtige organisatie te kunnen vormen. De podia bewaren hun oorspronkelijke identiteit, zodat het brede pallet van aangeboden muziekgenres gewaarborgd blijft, maar zoeken waar mogelijk naar samenhang en samenwerking. In de studio zijn de muziekwerelden achter de Toonzaal en W2 even sterk vertegenwoordigd: er worden producties worden ontwikkeld voor klassieke muziek, jazz en hedendaagse muziek, maar ook voor pop, rock en dance. Ook de plaatsing in een breder kader - dat van de beeldende kunsten (inclusief de av-sector) - ligt voor de hand omdat ook met de Willem II Fabriek een toekomstige eenheid wordt gerealiseerd, zodat deze met W2 Poppodium en Muziekcentrum De Toonzaal één organisatie vormt. (In dit kader zal de naam van de overkoepelende organisatie veranderen en daarmee ook de naam van de studio's).

programma

De activiteiten van de Toonzaalstudio omvatten een drietal componenten:

1. productie: er wordt muziek gemaakt door componisten, dj's etc. Jaarlijks streven we naar tien tot twintig kleine en grotere producties die in de concerten en in de festivals ten gehore worden gebracht;
2. educatie: studenten van Rockacademie en Conservatorium, amateurs en professionals uit de eigen omgeving en componisten en musici van buiten de regio. Jaarlijks streven we naar zo'n tachtig tot honderd studenten en cursisten die de cursussen in de studio's volgen;
3. presentatie: de producties die in de studio tot stand komen, worden ten gehore gebracht op de podia van de Toonzaal en W2, onder meer tijdens de synth-meetings, November Music en het FAQ Festival voor elektronische muziek dat jaarlijks plaatsvindt in de Toonzaal, de Willem II Fabriek én W2 Poppodium. In totaal betreft het hier een twaalfstal concerten.

artist in residence

Ieder jaar worden vier *artists in residence* uitgenodigd om de studio elk twee weken te gebruiken. Hen wordt een budget geboden voor de huur van de studio, de verblijfskosten en een vergoeding voor het werk. Daarnaast ontvangen de artists gratis woonruimte en krijgen zij presentatie-mogelijkheden in het FAQ-festival of op een van de concerten gedurende het seizoen. Het artist-in-residenceprogramma is gekoppeld aan het artist-in-residenceprogramma van de Willem II Fabriek. Mensen waar op dit moment aan wordt gedacht en al mee wordt gesproken zijn Anne Mikhailova, Thomas Ankersmit, Henry Vega en Rozalie Hirs.

pr-marketing

In de tweede helft van 2016 worden de studio's in definitieve zin opgebouwd met daarbij alle publicitaire uitingen. In de jaren daarna vindt uitbouw plaats naar een nationale en internationale positionering.

De stappen die gezet zijn of op korte termijn worden gezet om tot een relevant aantal cursisten, studenten, artists in residence en publiek bij de concerten te komen worden hieronder op een rij gezet.

Platform

- De in de studio's tot stand gekomen producties worden jaarlijks in het FAQ Festival gepresenteerd. Het festival wordt daarmee een platform voor zowel de klassiek-elektronische muziek als voor de danceproducties. Het FAQ Festival presenteert de concerten in zowel Muziekcentrum De Toonzaal als W2 Poppodium en bereikt daarmee een uitgebreid gevarieerd publiek.

Openbaar toegankelijk

- De studio's zijn openbaar toegankelijk en dat is uniek in Nederland en in een flink gedeelte van Europa. De nog bestaande studio's zijn in bijna alle gevallen alleen toegankelijk voor studenten in Hogescholen en Universiteiten. De stad 's-Hertogenbosch krijgt daarmee op dit gebied een zowel nationale als internationale uitstraling.

Koppeling aan concerzaal

- Muziekcentrum De Toonzaal beschikt over een concertzaal die in akoestisch opzicht hoge ogen gooit bij zowel artiesten als publiek. Een groot aantal concerten is in het recente verleden door VPRO, KRO en Concertzender al voor radio opgenomen. De omroepen zetten daarvoor hun eigen opname-apparatuur in. De geluidsstudio's van de Toonzaal worden rechtstreeks gekoppeld aan de concertzaal. Dit maakt het mogelijk om audio-opnamen en concertregistraties integraal te verzorgen. De verbinding werkt uiteraard ook andersom: elektronisch producties die in de studio's zijn voorbereid worden in de zaal ten gehore gebracht. Op die manier maakt de studio voor zowel uitvoerende musici als componisten deel uit van een facilitair muziekcentrum waarin het ontstaan van muziek en de uitvoering ervan hand in hand gaan.

Fontys Conservatorium en Rockacademie

- De interesse uit zowel de klassieke wereld als de populaire wereld drukt zich uit in de belangstelling van zowel de compositieafdeling van het Fontys Conservatorium als van de Rockacademie. Beide instituten hebben met de Toonzaal afspraken gemaakt om hun studenten in de

Toonzaalstudio te (laten) onderwijzen en hen zelfstandig daar te laten werken om producties te maken. Vanaf september 2017 worden de lessen in het curriculum vervat. De docentenuren vinden plaats in dienstverband bij Fontys (zijn gekapitaliseerd in de begroting), de huur van de studio's wordt gefactureerd.

Uitbreiding samenwerkingsverbanden

- Een samenwerking met de studenten Klankontwerp aan de Faculteit Kunst, Media en Technologie (HKU) is in ontwikkeling, net als met de studenten Sound Design aan de TU Eindhoven (Industrial Design). De studio biedt een HBO stageplaats voor klankontwerp/sound design studenten, of studenten audio-elektronica, neemt actief deel aan Synthmeetings tijdens het Dutch Sound Design Symposium (TU/e-HKU-TA) en verzorgt gastlessen als onderdeel van cursussen of lezingen en luisteravonden.

aanspreken netwerken

- In de marketing spelen de netwerken van de coördinator/docent en de technicus/docent een belangrijke rol en worden gastdocentschappen en artists in residence aangewend om de nationale en internationale naam van de studio's te positioneren.

PR en marketing rondom de studio's is voor een belangrijk deel gericht op onderwijsinstellingen, bezoekers van podia en festivals, en (individuele) artiesten. De positie van Brabant binnen de elektronische muziek is daarbij onmiskenbaar. De aanwas van jong talent blijft komen. Van Jameszoo tot de Berlijnse synthesizerbouwer Koma Elektronik, waarvan de oprichter gewoon uit Deurne komt. Door repertoire te produceren van online klanksynthese en instructievideo's t.b.v. Youtube en Vimeo worden de studio's online over het voetlicht gebracht, net als door online archivering van klankvoorbeelden en geluidsfragmenten van in de studio gerealiseerde producties etc. ten behoeve van bijvoorbeeld Soundcloud.

Organisatie

De organisatie van de studio's kent een eenvoudige opzet met een coördinator en een technicus. Beiden gespecialiseerd en ook actief als docent. Verder zijn er met regelmaat gastdocentschappen. De administratie wordt gevoerd door het personeel van de Toonzaal. Het FAQ-festival, waar alle producties in te horen zijn, wordt geprogrammeerd en geproduceerd door de programmeurs van de Toonzaal en W2 Poppodium en Wave of Tomorrow. De communicatie wordt verricht door de communicatiemedewerkers van de Toonzaal, de Willem II Fabriek en W2 Poppodium.

financiën

De begroting van de Toonzaal Studio wordt gevoed door vier belangrijke inkomstenbronnen:

- inkomsten uit het beschikbaar stellen van de studio aan studenten van Fontys Conservatorium en de Fontys Rockacademie;
- inkomsten uit verhuur van de studio;
- inkomsten uit recettes van de concerten;
- ondersteuning van subsidiënten.

Na een ondersteuning van zo'n drie jaren is het mogelijk de studio zelfstandig te laten functioneren waarbij wordt aangetekend dat het festival en de concerten altijd ondersteuning nodig zullen blijven hebben omdat deze niet uit de recettes kunnen worden betaald. Ook de artists in residence-projecten zijn veelal afhankelijk van ondersteuning door derden.

tot slot

Met bovenstaand plan verwachten we Toonzaalstudio's - en daarmee 's-Hertogenbosch en Noord-Brabant op de kaart te kunnen zetten als een vooruitstrevend centrum voor elektronische muziek, zonder onderscheid tussen genre of status, dat lokaal en internationaal talent faciliteert en inspireert; een centrum waar muzikanten, studenten en producenten een unieke ontmoetingsplek vinden voor samenwerking en verdieping en waar verschillende podia en festivals zich van harte aan hebben verbonden.